

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ERGO LIFE INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-04-07 Nr. 429-119
Vilnius

Lietuvos bankas gavo Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos persiųstą X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti su *ERGO Life Insurance SE*, veikiančia Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2011 m. rugsėjo 1 d. tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudarytos gyvybės draudimo sutartys Nr. (*duomenys neskelbiami*) ir Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – sutartys), kurių neatskiriama dalis yra Studijų draudimo taisyklės Nr. 004 ir kuriomis buvo apdraustos pareiškėjos dukros Y. Y. ir Z. Z.. Sutarčių galiojimo termino pabaiga – 2021 m. rugpjūčio 31 d., o naudos gavėja termino pabaigoje pasirinkta pareiškėja.

2021 m. rugpjūčio 30 d. pareiškėja pateikė draudikui Fizinio asmens prašymus nutraukti draudimo sutartį / gauti draudimo išmoką (toliau – Prašymai). Prašymuose pareiškėja pateikė esminius duomenis, kurių pagrindu draudikas priėmė sprendimą išmokėti draudimo išmokas.

2021 m. rugsėjo 8 d. pareiškėja iš draudiko gavo pranešimus, kad į pareiškėjos atsiskaitomąją sąskaitą buvo pervestos draudimo išmokos, tačiau iš jų buvo išskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis. Pareiškėja su tokiu draudiko priimtu sprendimu dėl išskaičiuoto gyventojų pajamų mokesčio nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėja prašo rekomenduoti draudikui pareiškėjai atlyginti 1 057,46 Eur nuostolius, kuriuos pareiškėja patyrė dėl aplaidžių draudiko darbuotojų veiksmų. Pareiškėjos teigimu, sudarant sutartis, draudiko darbuotojas patarė pareiškėjai sutartyse naudos gavėja nurodyti save, o sutartims baigiantis pakeisti naudos gavėjus ir gavėjomis nurodyti savo dukras. Pareiškėjos teigimu, draudiko darbuotojas jai paaiškino, kad tokiu atveju pareiškėja galės pasinaudoti gyventojų pajamų mokesčių lengvata ir sutartims pasibaigus nebus išskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis. Pareiškėja nurodo, kad 2021 m. rugpjūčio 30 d. buvo susitikusi su draudiko darbuotoja ir jos pasiteiravo, ar reikia pakeisti naudos gavėją, tačiau pareiškėjai buvo nurodyta, kad gyventojų pajamų mokestis jai nebus taikomas. Draudiko darbuotoja nurodė, kad pasitikslins informaciją, tačiau atsakymo pareiškėja taip ir nesulaukė. Pareiškėja teigia 2021 m. rugsėjo 8 d. gavusi pranešimus, kad į jos nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą buvo pervestos draudimo išmokos, iš kurių vis dėlto buvo išskaičiuoti gyventojų pajamų mokesčiai. Pareiškėja tvirtina, kad buvo įsitikinusi, jog jai gyventojų pajamų mokestis nebus taikomas, todėl toks draudiko priimtas sprendimas jos netenkina.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodo nesutinkąs su pareiškėjos reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudiko teigimu, sudarydama draudimo sutartį, pareiškėja buvo supažindinta su informacija, kuri privalo būti pateikiama pagal teisės aktus, taip pat ir su esmine informacija apie sutartims taikomą apmokestinimo tvarką. Draudikas pabrėžia, kad jo priimtas sprendimas atitinka teisės aktų, t. y. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, nuostatas, kuriose yra nustatyti atvejai, kada išmokos pagal gyvybės draudimo sutartis priskiriamos neapmokestinamoms pajamoms, ir atvejai, kada mokėtinos sumos pagal gyvybės draudimo sutartis priskiriamos apmokestinamoms pajamoms. Draudiko teigimu, atsižvelgiant į tai, kad sutartyse naudos gavėja pasibaigus sutarčių galiojimo terminui buvo nurodyta pareiškėja, taip pat į tai, kad nėra visų sąlygų, kurių pagrindu draudimo išmoka priskiriama neapmokestinamoms pajamoms, draudimo išmoka buvo apmokestinta 15 proc. gyventojų pajamų mokesčio tarifu.

Draudikas teigė nekonsultuojantis ir neturi pareigos konsultuoti klientų mokesčių klausimais, kad jie priimtų atitinkamus sprendimus, susijusius su sutarties sudarymu, keitimu ar nutraukimu. Draudikas nurodo, kad, vykdydamas įstatyme nustatytą pareigą, pateikia bendrą informaciją apie sutarties sudarymo metu galiojančią apmokestinimo tvarką. Draudiko nuomone, šiuo atveju pareiškėja, norėdama gauti informacijos dėl jai taikomos apmokestinimo tvarkos esant tam tikram draudimo sutarties variantui, t. y. nurodydama naudos gavėja save arba savo dukras, turėjo teisę kreiptis į mokesčių administratorių.

Be to, draudiko teigimu, sutartys būtų buvusios vienodai apmokestintos tiek pagal 2011 m. galiojusią, tiek pagal išmokant draudimo išmokas galiojusią Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčių įstatymo redakciją. Draudiko nuomone, pakeitus naudos gavėją 2021 m. draudimo išmoka vis tiek būtų buvusi apmokestinta. Draudikas pabrėžia neprivalantis kiekvieną kartą pasikeitus apmokestinimo tvarkai, taikomai jau sudarytoms sutartims, informuoti draudėjų, nes, pagal teisės aktų reikalavimus, jis neprivalo sudarant sutartis informuoti apie draudimo sutartims taikomą apmokestinimo tvarką.

Draudikas papildomai informavo, kad, pasibaigus sutartims, naudos gavėjai turi užpildyti prašymo gauti draudimo išmoką formą, kurios turinys yra suderintas su Lietuvos gyvybės draudikų asociacija. Pildydama šią formą, pati pareiškėja pateikė informaciją, reikalingą draudimo išmokų apmokestinimui nustatyti, t. y. apie pasinaudojimą gyventojų pajamų mokesčio lengvata, keičiamus naudos gavėjus ir pan. Pareiškėja užpildytoje formoje nurodė, kad jau naudojosi gyventojų pajamų mokesčio lengvata. Draudiko teigimu, kadangi pareiškėja naudojosi tokia lengvata, draudimo išmokos buvo apmokestintos pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo sąlygas.

Atsižvelgdamas į visa tai, draudikas nurodo, kad veikė pagal teisės aktų ir šalių sudarytų draudimo sutarčių nuostatas, todėl buvo priimtas pagrįstas sprendimas. Dėl šios priežasties draudikas mano, kad pareiškėjos reikalavimas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo pritaikyti gyventojų pajamų mokestį išmokamoms draudimo išmokoms ir atsisakymo atlyginti dėl to pareiškėjos patirtus nuostolius pagrįstumo.

Atkreiptinas dėmesys, kad nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas nėra įgaliojtas vertinti draudiko pritaikyto gyventojų pajamų mokesčio dydžio, todėl ši ginčo dalis nebus nagrinėjama.

Pabrėžtina, kad pareiškėjos reikalavimas atlyginti nuostolius, galėjusius, pareiškėjos teigimu, atsirasti dėl draudiko veiksmų, t. y. dėl draudiko darbuotojų per konsultaciją suteiktos informacijos, savo esme yra reikalavimas taikyti civilinę atsakomybę draudiko atžvilgiu. Pagal civilinės atsakomybės sampratą, civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.245 straipsnio 1 dalis). Civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (CK 6.246–6.249 straipsniai)¹. Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei žalos (įskaitant negautas pajamas) atlyginimo forma (CK 6.245 straipsnio 3 dalis, 6.256 straipsnis) taikyti nepakanka sutarties neįvykdymo (pažeidimo) fakto – šio teisių gynimo būdo taikymas sietinas su dar trimis sąlygomis – žala (CK 6.249 straipsnis), priežastiniu neteisėtų veiksmų (sutarties pažeidimo) ir žalos ryšiu (CK 6.247 straipsnis) ir skolininko kalte (CK 6.248 straipsnis). Sutartinei civilinei atsakomybei taikyti yra būtinas šių sąlygų visetas – bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja civilinės atsakomybės taikymo galimybę².

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėja buvo sudariusi gyvybės draudimo sutartis, kuriomis apdraudė savo dukras. Sutartyse būtent pareiškėja buvo nurodyta

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. balandžio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Vasario koncernas“ v. Teisingumo ministerija, bylos Nr. 3K-3-600/2002.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-915/2018, 31 punktą.

kaip naudos gavėja. Pareiškėjos teigimu, dėl draudiko netinkamai atliktų veiksmų jai išmokėtoms draudimo išmokoms buvo pritaikytas gyventojų pajamų mokestis, todėl draudikas privalo atlyginti jai jos patirtus nuostolius. Nesutikdamas su tokiu pareiškėjos reikalavimu, draudikas teigia tinkamai, t. y. pagal šalių sudarytų sutarčių ir teisės aktų nuostatas, vykdęs visas savo pareigas, todėl jam nekyla pareiga padengti pareiškėjos nurodomų nuostolių.

Gyventojų pajamų apmokestinimo mokesčių tvarką reglamentuoja Gyventojų pajamų mokesčio įstatymas. Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme yra nustatyti atvejai, kada draudimo išmoka pagal gyvybės draudimo sutartį yra priskiriama neapmokestinamoms pajamoms, bei nurodyti atvejai, kada mokėtinos sumos pagal gyvybės draudimo sutartį priskiriamos apmokestinamoms pajamoms ir jos yra apmokestinamos. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 9 punkte yra nustatyta, kad neapmokestinama pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui gauta gyvybės draudimo išmoka pagal gyvybės draudimo sutartį, sudarytą nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. ir kurioje numatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui, jeigu gyvybės draudimo sutarties terminas yra ne trumpesnis kaip 5 metai *ir išmokos gavimo momentu išmokos gavėjas yra sulaukęs 55 metų arba išmokos gavimo momentu išmokos gavėjui yra nustatytas 0–25 procentų ar 30–40 procentų darbingumo lygis*, arba išmokos gavėjas yra neįgalus vaikas, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, taip pat nutraukus tokią sutartį gyventojui mokamos sumos, jeigu sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jos sudarymo dienos ir gyventojas yra sulaukęs 55 metų arba išmokos gavimo momentu išmokos gavėjui yra nustatytas 0–25 procentų ar 30–40 procentų darbingumo lygis, arba išmokos gavėjas yra neįgalus vaikas, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis. Taip pat to paties straipsnio 1 dalies 10 punkte yra reglamentuota, kad pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui neapmokestinama gauta gyvybės draudimo išmoka pagal gyvybės draudimo sutartį, sudarytą nuo 2003 m. sausio 1 d., kurioje numatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui, jeigu gyvybės draudimo sutarties terminas yra ne trumpesnis kaip 10 metų *ir išmokos gavimo momentu išmokos gavėjas yra jaunesnis negu 26 metų*, taip pat nutraukus tokią sutartį mokamos sumos, jeigu sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jos sudarymo dienos ir išmokos gavėjas yra jaunesnis negu 26 metų.

Vertinant šalių sudarytų sutarčių ir teisės aktų nuostatas, svarbu pažymėti, kad šalys, sudarydamos sutartis, aiškiai ir nedviprasmiškai susitarė, kad naudos gavėja sutarčių galiojimo pabaigoje yra pareiškėja. Lietuvos bankui nebuvo pateikta duomenų, kad sutarčių galiojimo metu jos būtų buvę keičiamos ir būtų buvę nurodyti kiti naudos gavėjai. Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėja sutarčių galiojimo pabaigos metu buvo 53 metų amžiaus, todėl galima daryti išvadą, kad nagrinėjamu atveju nebuvo tenkinamos Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 9 ir 10 punktuose numatytos neapmokestinamų pajamų sąlygos (kai draudimo išmokos buvo mokamos, pareiškėja nebuvo sulaukusi 55 metų ir nebuvo jaunesnė negu 26 metų amžiaus). Dėl šios priežasties darytina išvada, kad draudikas, vadovaudamasis teisės aktų nuostatomis, turėjo teisėtą pagrindą, išmokėdamas draudimo išmokas, išskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį.

Vis dėlto pareiškėja kreipimėsi į Lietuvos banką akcentuoja tai, kad sudarant sutartis draudiko darbuotojas ją informavo, kad jeigu baigiant galioti sutartims bus pakeistas naudos gavėjas ir naudos gavėjomis bus nurodytos pareiškėjos dukros, išmokamoms draudimo išmokoms nebus pritaikytas gyventojų pajamų mokestis. Vertinant pareiškėjos pateiktus argumentus, visų pirma atkreiptinas dėmesys į tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė duomenis, kad „jis nekonsultuoja ir neturi tokios pareigos konsultuoti klientus mokesčių klausimais, siekiant jiems priimti atitinkamus sprendimus, kurie susiję su draudimo sutarčių sudarymu, keitimu, ar nutraukimu.“ Draudiko teigimu, „pareiškėja, norėdama konsultuotis dėl jai taikomo apmokestinimo esant atitinkamai draudimo sutarčiai turėjo teisę kreiptis į mokesčių administratorių.“ Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į abiejų šalių pateiktus paaiškinimus, svarbu tai, kad pareiškėja nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurių pagrindu būtų galima nustatyti, kad sudarant sutartis pareiškėjai buvo pateikta informacija, kad pakeitus sutartyse nurodytą naudos gavėją draudimo išmoka bus neapmokestinama. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju nėra galimybės nustatyti, kad draudikas, veikdamas kaip savo srities profesionalas, suformavo pareiškėjai pagrįstą teisinį lūkestį, kad, sutarčių galiojimo pabaigoje pakeitus naudos gavėjus (naudos gavėjomis nurodžius pareiškėjos dukras), draudimo išmokos bus neapmokestintos.

Be to, svarbu ir tai, kad sutarčių galiojimo metu, t. y. nuo 2017 m. sausio 1 d., keitėsi Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatos. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnis buvo papildytas 6 dalimi, kurioje nustatyta, kad „šio straipsnio 1 dalies 9, 9¹ ir 10 punktuose nustatytos lengvatos taikomos, jeigu draudimo sutartyje numatytas naudos gavėjas nesikeitė nuo draudimo sutarties sudarymo datos, išskyrus atvejus, kai naudos gavėjas buvo pakeistas dėl naudos gavėjo mirties ar dėl santuokos pabaigos (pradžios), arba jeigu naudos gavėjas – savo vaikas (įvaikis, globotinis) buvo pakeistas kitu savo vaiku (įvaikiu, globotiniu), taip pat jeigu naudos gavėjas keitėsi iki 2016 m. gruodžio 31 d. Be to, Prašymuose pareiškėjai buvo pateikta informacija, kad pareiškėja yra informuota, kad „pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos paaiškinimus, pateiktus LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo komentare, tuo atveju, kai keičiamos draudimo sutarties sąlygos, jų keitimu negali būti piktnaudžiaujama siekiant neteisėtai pasinaudoti mokesčio lengvata“. Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į pirmiau pateiktas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas ir pareiškėjos užpildytuose Prašymuose nurodytą informaciją, manytina, kad nagrinėjamu atveju teisės aktuose įtvirtintos sąlygos eliminavo galimybę nuo 2017 m. sausio 1 d. neapmokestinti išmokamų draudimo išmokų dėl sutarties galiojimo metu pakeičiamų naudos gavėjų (išskyrus keletą tam tikrų išimčių, kurios pareiškėjai netaikomos). Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad net jeigu, kaip nurodo pareiškėja, sutarčių galiojimo pabaigos metu ji būtų pakeitusi naudos gavėjus, pagal sutarčių galiojimo pabaigoje galiojančių teisės aktų nuostatas draudimo išmokos vis tiek būtų buvusios apmokestintos. Taigi, šiuo atveju galima daryti išvadą, kad pareiškėjos kreipimesi nurodyti argumentai, kad dėl draudiko darbuotojų veiksmų – sutarčių galiojimo pabaigoje nebuvo pakeista sutartyse nurodyta naudos gavėja, pareiškėja patyrė nuostolių, nes jai išmokėtos draudimo išmokos buvo apmokestintos, yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja papildomai nurodo ir tai, kad būtent dėl to, kad sutarčių galiojimo metu draudiko darbuotojai neinformavo pareiškėjos, kad keičiasi reglamentavimas, ir nepasiūlė pareiškėjai dar iki 2017 m. sausio 1 d. pasikeisti sutartyse nurodytos naudos gavėjos, pareiškėja patyrė nuostolių, nes išmokamos draudimo išmokos buvo apmokestintos. Lietuvos banko vertinimu, pažymėtina tai, kad nei teisės aktuose, nei šalių sudarytose sutartyse nėra įtvirtintos pareigos draudikui sutarčių galiojimo metu informuoti pareiškėjos apie teisės aktų pakeitimus ir taip padėti išvengti mokesčių administratoriaus nustatytų mokesčių. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad draudikas nesilaikė teisės aktų arba šalių sudarytos sutarties nuostatų ir nepateikdamas informacijos atliko tam tikrus neteisėtus veiksmus, todėl pareiškėjos argumentai yra atmestini kaip nepagrįsti.

Galiausiai būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje yra numatyta galimybė taikyti sumokamoms draudimo įmokoms gyventojų pajamų mokesčio lengvatą. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje yra numatyta, kad „iš pajamų gali būti atimamos šios per mokestinį laikotarpį patirtos nuolatinio Lietuvos gyventojo išlaidos savo, sutuoktinio arba savo nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia, naudai sumokėtos gyvybės draudimo įmokos pagal gyvybės draudimo sutartis, kuriose numatyta, kad draudimo išmoka išmokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui.“

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėja Prašymuose nurodė, kad ji „pagal sutartis mokėjusi įmokas, per 2011–2020 metų mokestinius laikotarpius, atėmė visas sumokėtas draudimo įmokas iš savo pajamų Gyventojų pajamų mokesčio 21 straipsnio nustatyta tvarka.“ Atkreiptinas dėmesys, kad tuose pačiuose Prašymuose pareiškėja buvo informuota, kad „jeigu įmokoms buvo naudotasi pajamų mokesčio lengvata ir / ar įmokos mokėtos juridinio asmens, pakeitus naudos gavėją (išskyrus atvejus, kai naudos gavėjas buvo pakeistas dėl naudos gavėjo mirties ar dėl santuokos pabaigos (pradžios), arba jeigu naudos gavėjas – savo vaikas (įvaikis, globotinis) buvo pakeistas kitu savo vaiku (įvaikiu, globotiniu), taip pat jeigu naudos gavėjas buvo pakeistas iki 2016-12-31), išmokant draudimo išmoką pasibaigus draudimo sutarties terminui, ar nutraukus arba iš dalies nutraukus draudimo sutartį,

išmoka gali būti apmokestinta.“ Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į pirmiau pateiktus duomenis, manytina, kad pareiškėja Prašymuose nutraukti sutartis ir išmokėti draudimo išmoką aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad sutarčių galiojimo metu naudojosi Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnyje numatyta lengvata. Taigi, galima daryti išvadą, kad draudikas, vadovaudamasis teisės aktuose ir Prašymuose nurodyta informacija, turėjo teisėtą pagrindą ir dėl šios priežasties pareiškėjai išmokamas draudimo išmokas apmokestinti pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo sąlygas.

Neteisėti veiksmai yra būtinoji sutartinės atsakomybės sąlyga, t. y., nenustačius neteisėtų veiksmų, nėra pagrindo sutartinei civilinei atsakomybei kilti³. Tai reiškia, kad, neįrodžius bent vienos iš nurodytų atsakomybės sąlygų, žalos atlyginimas negalimas, nes žalai atlyginti nėra teisinio pagrindo⁴. Kaip buvo konstatuota pirmiau, sutartinei civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti civilinės atsakomybės sąlygų visetą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad jei ieškovas neįrodo sutarties neįvykdymo, jo įrodinėjami nuostoliai ir priežastinis ryšys yra tik tariami, objektyviai nesusiję su sutartimi ir teismas savo procesiniame sprendime dėl jų gali nepasisakyti⁵. Vadinasi, nagrinėjamu atveju nenustačius draudiko neteisėtų veiksmų, kaip būtinosios civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, kitos civilinės atsakomybės sąlygos (žala, kaltė, priežastinis ryšys tarp žalos ir neteisėtų veiksmų) nenustatinėtinos.

Vadovaujantis nustatytais aplinkybėmis ir ypač atsižvelgiant į tai, kad draudiko veiksmai vykdant sutartyse ir teisės aktuose įtvirtintas pareigas ir tuo pagrindu apmokestintus pareiškėjai išmokamas draudimo išmokas laikytini teisėtais ir pagrįstais, taigi, atitinkančiais teisės aktų reikalavimus, todėl darytina išvada, kad tenkinti pareiškėjos reikalavimo ir rekomenduoti draudikui kompensuoti pareiškėjos nurodomus nuostolius dėl draudimo išmokoms pritaikytų gyventojų pajamų mokesčių nėra teisinio pagrindo, todėl pareiškėjos reikalavimas atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-478/2011; 2012 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-94/2012.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-5/2009; 2010 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219/2010; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-634/2013; kt.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-107/2010.